

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

FOTO: UN PHOTO

Skolmaterial FN-DAGEN 2020

*Fira FN-dagen och lär dig om Agenda 2030 och
de globala målen med Svenska FN-förbundet*

Agenda 2030 och de globala målen

Agenda 2030 är den mest ambitiösa planen för att skapa en hållbar utveckling som världen någonsin antagit. Tillsammans har världens ledare lovat att uppnå de globala målen till år 2030 och därmed har alla länder tagit ett gemensamt ansvar för en mer rättvis, hållbar och bättre värld. Nu har vi 10 år på oss. Just nu råder en pandemi i världen och enda sättet att lyckas stoppa smittspridningen är genom globalt samarbete. FN bistår regeringar, media och allmänhet med information och hjälpinsatser i kampen mot coronaviruset. Med det här skolmaterialet vill vi uppmuntra lärare och elever att diskutera hur FN, samhället och individen påverkar arbetet med de globala målen, för en bättre värld. Välkommen att uppmärksamma FN-dagen och Agenda 2030 tillsammans med Svenska FN-förbundet!

OM MATERIALET

Materialet innehåller fakta och övningar som du som lärare kan arbeta med i klassrummet. Det består av tre olika delar med ökande svårighetsgrad, så att du som lärare kan avgöra vilken nivå som passar just din klass/grupp.

FAKTA OM FN-DAGEN

FN-dagen firas den 24 oktober. Det datumet är 1945 trädde FN-stadgan i kraft och FN bildades. FN-stadgan är det dokument som vägleder FN:s arbete. FN-dagen har firats sedan 1948. 1971 rekommenderade FN:s generalförsamling att dagen skulle uppmärksammas av medlemsstaterna som en nationell högtidsdag.

FAKTA OM DE GLOBALA MÅLEN

I september 2015 enades världens ledare om Agenda 2030 och 17 globala mål för hållbar utveckling. Med agendan och målen har världens länder tagit ansvar för att:

- Utrota extrem fattigdom
- Minska ojämlikheter och orättvisor i världen

- Förbättra miljön och stoppa klimatförändringarna

De globala målen gäller i alla länder och för alla människor. Tillsammans har vi ett gemensamt ansvar för att målen ska vara uppnådda till år 2030. Information om de globala målen och delmålen hittar du på: fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/

Tips!

- Det här häftet finns att ladda ner via: www.fn.se (sök efter skolmaterial för FN-dagen 2020)
- Hitta fler sätt att engagera din skola i FN-frågor på: www.fn.se/skola
- The Sustainable Development Goals Report 2020 visar med tydlig grafik hur covid-19-pandemin har påverkat de globala målen och utvecklingen i världen: unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf

NIVÅ 1 FN OCH DE GLOBALA MÅLEN

Förenta Nationerna bildades den 24 oktober 1945 i samband med att FN-stadgan trädde i kraft. Från början hade FN 51 medlemsländer, idag har FN 193 medlemsländer. FN är en mellanstatlig organisation som består av självständiga stater som frivilligt gått samman för fred och ekonomiska och sociala framsteg. Idag arbetar FN utifrån sina fyra huvudmål; att upprätthålla internationell fred och säkerhet, utveckla vänskapliga relationer mellan världens nationer med respekt för staternas suveränitet och gemensamma rättigheter, lösa internationella problem genom samarbete, samt att främja de mänskliga rättigheterna utan förbehåll eller segregering. FN är tänkt att fungera som en mötesplats för världens alla länder som tillsam-

mans verkar för att lösa gemensamma problem utifrån FN:s tre pelare fred, säkerhet och nedrustning, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter och demokrati.

I september 2015 enades FN:s medlemsländer om Agenda 2030 och de 17 Globala målen som en handlingsplan för en hållbar utveckling. Med agendan och målen har världens länder lovat att ta ansvar för att bland annat utrota extrem fattigdom, minska ojämlikhet och lösa klimatkrisen. De globala målen har antagits av alla medlemsländer och gäller därmed för alla människor. Tillsammans har världens länder en skyldighet att se till att de globala målen ska vara uppnådda till år 2030.

Övning på
nästa sida!

ÖVNING: VÄRLDEN OCH MÅLEN I TIDNINGEN

Syfte: Att ge en inblick i den utveckling som sker runt om i världen och också få syn på de globala målen.

Material: Dags- och kvällstidningar, digitalt eller i pappersform.

Instruktioner: Låt eleverna i grupper om 3-4 titta igenom tidningar. Antingen bara leta efter bilder, eller titta på bilder och text.

- Vilka delar av världen skrivs det mest om/visas bilder ifrån? Några specifika länder, regioner, världsdelar?
- Vilka länder eller regioner är det svårt att hitta bilder och artiklar ifrån?

- Kan ni hitta artiklar där FN och FN:s arbete nämns? Vad handlar de texterna om?
- Vilken typ av händelser syns oftast på bild eller i text? Varför tror ni att det är så?
- Titta på bilderna och texterna igen. Vilka av de 17 globala målen går att koppla till dem? Varför?

Redovisa uppgiften gruppvis skriftligt eller muntligt. Ett tips är att t.ex. göra ett kollage av bilder. Om tid finns; jämför de olika gruppernas resultat. Har ni gemensamt hittat alla de 17 globala målen i tidningarna?

FÖRKLARINGAR

Hållbar utveckling – En utveckling av samhället som ser till att uppfylla dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet till att tillfredsställa sina behov.

Klimatförändringar – Ett växthus släpper in solens strålar till växterna för att växterna ska frodas. Så är det även med jordens atmosfär. Problemet är att den strålningen inte alltid reflekteras tillbaka ut i rymden, våra ökade utsläpp av växthusgaser i atmosfären gör att värmen blir kvar på jorden. Det är detta som kallas global uppvärmning. När temperaturen ökar smälter jordens isar och bidrar till extremare väder. Dessa klimatförändringar påverkar växter, djur och människor på jorden.

Extrem fattigdom – Att utrota fattigdom är världens främsta mål just nu. Det har man enats om inom Agenda 2030, där mål nummer ett säger att den extrema fattigdomen helt ska avskaffas till år 2030. Extrem fattigdom definieras av Världsbanken som när en person har en köpkraft på mindre än 1,9 dollar per dag, eller c:a 16 kronor (1 sep. 2020). Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär även brist på frihet, inflytande, hälsa, utbildning och säkerhet. Det brukar kallas för multidimensionell fattigdom. Idag lever 1,3 miljarder människor i multidimensionell fattigdom och av dessa är hälften under 18 år.

OM TID FINNS, TA REDA PÅ MER:

1. Vad har FN faktiskt åstadkommit? Välj ut ett par saker som du tycker är särskilt viktiga. Till dig som lärare: här kan du se vilka FN-projekt som Svenska FN-förbundet stödjer just nu: <https://fn.se/vi-gor/vi-stodjer-viktiga-fn-projekt-i-varlden/>
2. Hur arbetar Sverige och din kommun för att uppnå de globala målen och därmed nå en hållbar utveckling? *Tips: sök på internet på din kommun och de globala målen.*

FUNDERA PÅ:

- Vilken uppgift är viktigast för FN just nu tycker du?
- Vad kan du bidra med för att de globala målen ska nås till år 2030?
- Coronapandemin har inneburit att skolor plötsligt stängts ned. I april i år var skolorna stängda för 1,6 miljarder barn och ungdomar, omkring 90 procent av världens alla skolelever, på grund av åtgärder för att bekämpa covid-19. Det är utöver de 250 miljoner barn som inte gick i skolan före pandemin. Hur tror du att du hade påverkats av att inte kunna gå till/i skolan?

Tips!

Se filmen **No Point Going Halfway** (2.34 min): <https://www.youtube.com/watch?v=DdLqiTvFwJk> om varför vi måste fortsätta kampen för en mer fredlig, hållbar och rättvis värld.

Se filmen **Berätta för alla** (2.27 min): <https://www.youtube.com/watch?v=7IRLWlnaIT8> där Svenska FN-förbundets ambassadör Carolina Klüft berättar om sin 17-kamp för de globala målen. Diskutera sedan:

1. De fattigaste i världen drabbas hårdast av klimatförändringar, konflikter och orättvisor, trots att de har bidragit minst till problemen. Varför tror ni att det är så?

2. Vi är den första generationen som kan utrota extrem fattigdom. Vilka andra positiva effekter kan det leda till?
3. Vi är den sista generationen som kan rädda vår planet. Vad kan vi göra för att få andra i vår omgivning att inse det och börja hjälpa till?
4. Vad kan din skola göra för att vara med och uppfylla de globala målen?

NIVÅ 2

Efter ett drygt halvår är den världsomspännande coronapandemin långt ifrån över trots omfattande åtgärder i många länder. Ett flertal länder har stängt ner och många elever har fått undervisning på distans eller inte kunnat gå i skolan alls. I vissa länder har barn inte ens fått lämna hemmet och det har då blivit svårt att utöva fritidsaktiviteter.

Personer med funktionsnedsättning kan med teknikens hjälp i många fall tillgodogöra sig information och upprätthålla sociala kontakter på samma villkor som andra, men är en grupp som många gånger drabbas extra hårt av isolering.

Tips

10.50 in i denna webbsändning från UNYouth talar Kartik Sawhney som är blind om hur viktig tekniken varit för honom under rådande pandemi: <https://www.youtube.com/watch?v=f0ulOEzfGrY&feature=youtu.be>

ÖVNING 1: SPEL FÖR FLER!

Det kan vara en utmaning att ha något att göra på fritiden då förutsättningarna för att delta i aktiviteter ser olika ut. Till exempel är utbudet av tillgängliga dator/TV-spel begränsat. Här är några förslag på hur spel kan bli mer tillgängliga för personer med syn- och hörselnedsättning: <http://pgclan.se/spela-tv-spel-med-funktionshinder/>

Låt eleverna brainstorma med varandra och komma på ytterligare idéer om tillgängliga spel, alltså spel som kan användas av fler!

Tips!

TV-spel och gaming som funkar om man har en synnedsättning: <https://www.srf.nu/leva-med-synnedsattning/att-ha-en-synnedsattning/ung/kul/spel>

MER INFORMATION

Lika Unika Akademi ger kunskap med ett funktionshinder- och rättighetsperspektiv på de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. Lika Unika Akademi ger deltagarna och deras organisationer mer kraft och kompetensutveckling i sitt politiska arbete för att bidra till att de globala målen kommer att uppnås i Sverige. Lika Unika Akademi utbildningar hittar du här: www.fn.se/likaunikaakademi
Agenda 2030 mål 4 God utbildning för alla: <https://fn.se/wp-content/uploads/2018/03/M%C3%A5l-4.pdf>

ÖVNING 2: MÅL 4 – GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Låt dina elever ta del av Lika Unika Akademis film om Sebastian som handlar om tillgänglighet i skolan kopplat till Agenda 2030 mål 4 - God utbildning för alla. Filmen finns i olika versioner med syntolkning, teckenspråktolkning och med undertexter.

Uppmana seende elever att ta på en ögonbindel eller blunda och spela först upp den syntolkade versionen av filmen: https://www.youtube.com/watch?list=PLhSC74ovOo2hu9Oja9uLbwkYcD-k6PE6gE&time_continue=5&v=8rB56T-D4J34&feature=emb_logo

Låt därefter eleverna berätta för varandra hur de upplevde filmen.

Se sedan den teckenspråkstolkade filmen utan ögonbindel: https://www.youtube.com/watch?list=PLhSC74ovOo2hu9Oja9uLbwkYcD-k6PE6gE&time_continue=92&v=V25HA7M-F0Y0&feature=emb_logo

Låt eleverna återigen dela sina upplevelser med varandra. Hur skiljer sig intrycken från de olika versionerna åt?

Om tid finns

Låt eleverna komma med förslag på hur skolan kan bli mer tillgänglig och inkluderande för elever med funktionsnedsättning.

4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA

NIVÅ 3 FN FYLLER 75 ÅR I ÅR

FOTO: SVENSKA FN-FÖRBUNDET

Bildandet av FN var en av många pusselbitar i strävandena efter andra världskriget för att skapa en stabil världsordning efter århundraden av krig, epidemier och ekonomiska och sociala utmaningar. Tanken på ett Förenta Nationerna föddes redan under brinnande världskrig. Efter förberedande konferenser möttes 50 stater under våren 1945 i San Francisco och röstade om formuleringarna i FN-stadgan.

Den 24 oktober, som varje år uppmärksammas som FN-dagen, hade en majoritet av undertecknarna samt de permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet ratificerat stadgan vilket innebar att den kunde träda i kraft. Därefter har ytterligare 142 länder tillkommit.

Stadgan anger syfte och mål för världsorganisationen samt hur staterna ska agera i FN och gentemot varandra. I stadgans inledning fastställs ett antal mål som har styrt organisationen sedan bildandet: värnandet av internationell fred och säkerhet, främjandet av mänskliga rättigheter, internationell samverkan samt bättre levnadsvillkor under större frihet.

Stadgan kan läsas som en bruksanvisning i samarbete och konflikthantering. I artikel två klargörs att FN-samarbetet är just ett mellanstatligt samarbete mellan suveräna stater, vilket bland annat innebär

att FN-organisationens handlingsutrymme bestäms av medlemmarna.

När FN fyller 75 utmanas det globala samarbetet av nationalistiska och populistiska krafter – trots att coronapandemin, ökande klyftor och klimathotet gör FN-samarbetet viktigare än någonsin.

Så här säger FN:s generalsekreterare António Guterres: *Allt vi gör under och efter denna kris måste ha ett starkt fokus på att bygga mer jämlika, hållbara och inkluderande ekonomier och samhällen som bättre står emot pandemier, klimatförändringar och de många andra globala utmaningar som vi står inför.*

Tips!

Läs mer om FN fyller 75 år
här: <https://fn.se/fn75/>
Läs mer om FN:s historia på
fn.se under Nyheter:
<https://fn.se/aktuellt/ovriga-nyheter/fn-75-milstolpar-ur-fns-historia-1940-talet/>

ÖVNING: BERÄTTA VAD DU TYCKER, VAR MED OCH SKAPA DIN EGEN FRAMTID

Övningen nedan är en möjlighet för eleverna att diskutera sin egen inverkan på utveckling runt om i världen. Övningen synliggör även de samband som finns i vår globaliserade värld och skapar en förståelse kring att enskilda handlingar kan leda till specifika konsekvenser.

Syfte: Att ge eleverna möjlighet att själva reflektera över sin syn på världen och framtiden.

Material: Tillgång till internet och varsin telefon, padra eller dator. Penna och papper.

Instruktioner: Låt eleverna inleda momentet med att svara på en global enkät om FN:s framtid (15 min):

På svenska: <https://un75.online/?lang=swe> (byt språk i övre högra hörnet om önskvärt).

Enkäten är helt anonym. Uppmana eleverna att noga tänka över sina svar och reflektera över varför de svarar som de gör.

Be därefter dina elever att föreställa sig detta: I samband med FN:s 75-årsjubileum har FN utlyst en skrivtävling för ungdomar. Här vill de höra unga människors tankar om världen idag och i framtiden. Skriv ditt bidrag till tävlingen. I texten ska du presentera din syn på världen idag (styrkor och oro), dina tankar om internationellt samarbete idag och i framtiden och dina önskningar för framtiden i ett globalt perspektiv. Titeln på texten ska vara *The World - Today and in the Future*.

Anpassa längd på texten, språk, handskrivet eller dator efter din kurs.

OM TID FINNS:

Världen 2045 – en klassrumsdiskussion

Förbered för en diskussion i klassrummet eller på en lämplig digital plattform. I den här övningen kommer eleverna att reflektera över vad de anser vara viktiga värden i dagens samhälle, vad som krävs för att världen ska bli en bättre plats 2045 och vad som kan krävas av internationellt samarbete för att uppnå en sådan värld. Uppmana eleverna att motivera sina åsikter och tankar.

Förslag på frågor att diskutera:

- Om världen ska bli en bättre plats om 25 år, vad är det viktigaste som internationellt samarbete ska fokusera på? Varför?
- Vem är ansvarig för att göra världen till en bättre plats i framtiden? Vi? Sverige? Statschefer? FN? Andra?
- Vad kan du göra idag för att göra världen till en bättre plats om 25 år?
- Vilka värderingar tycker du det är viktigt att ta hand om och skapa om människor ska leva i en bättre skola, i ett bättre Sverige, i ett bättre Europa och i en bättre värld om 25 år?
- Tror du att jorden kommer vara en bättre plats att leva på om 25 år? Varför/varför inte?

FOTO: UN PHOTO

MIN ÖNSKELISTA – GRUPPDISKUSSION

I den här uppgiften ges eleverna möjlighet att diskutera i små grupper och tränas i att försvara sina åsikter och ta in andras. Dela in eleverna i grupper om 3-4. Du som lärare är välkommen att delta som observatör när grupperna möts antingen fysiskt eller digitalt. Eleverna lägger sedan tio minuter på att skriva sina egna önskelistor för hur de vill att världen ska se ut om 25

år. När det sedan är dags för gruppen att mötas kommer eleverna att presentera sina önskemål för framtiden, peka på möjliga lösningar och hinder för en sådan värld och komma med konstruktiva och kritiska frågor till varandra. Hjälp eleverna att koppla sina önskelistor till Agenda 2030 och de 17 globala målen: <https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/>

Förslag på frågor:

- *Varför är detta ett större hinder än t.ex...?*
- *Hur kan världen göra något åt detta? Vem/vilka är ansvariga?*
- *Vem skulle ha mest nytta av att världen ser ut så här?*

Tänk på att ge eleverna tid och utrymme för att vända och vrida på sina önskningar, ställa frågor och besvara frågor från andra elever.

DREAM
BIG.

NU ÄR DET SLUTSNACKAT! #INTEBARASNACK

Nu vill vi få fler att engagera sig för Globala målen lokalt runtom i Sverige. Varje insats, liten som stor, är viktig och för oss närmare målen. Med ett årtionde kvar tills de globala målen ska uppnås är det hög tid att agera. I samband med Agenda 2030:s födelsedag den 25 september drar Svenska FN-förbundet igång kampanjen #intebarsnack för att få fler att engagera sig i Globala målen, ta egna initiativ och starta upp lokala projekt med ett globalt tänk.

De lokala initiativens mål är att ta oss närmare Globala målen, på en lokal nivå. Du som privatperson som har en idé om ett projekt som på lokal nivå kan driva samhället mot en hållbarare framtid, kan registrera ditt förslag på FN-förbundets hemsida: www.fn.se/intebarsnack. Exempel på sådana projekt kan handla om allt från att bygga bihotell, hjälpa nyanlända barn med svenskan, sanera en strand, starta samåkningsgrupper för cykelpendling eller arrangera en smartmobil-kurs för seniorer. Projektgruppen väljer själva något som ligger dem varmt om hjärtat och arbetar för att uppnå resultat på lokal nivå inom detta område.

STÖD FRÅN COACHER

För att hjälpa folk på traven har FN-förbundet rekryterat och utbildat lokala coacher runt om i landet, vars roll är att vägleda de medverkande under projektens gång.

Mer information om höstens kampanj för Globala målen #intebarsnack och hur du kan starta ett projekt hittar du på: www.fn.se/intebarsnack

PROJEKTAVGRÄNSNING OCH RIKTLINJER FÖR INITIATIVEN

Projektgruppen har stor frihet i sitt arbete, men för att driva projektet effektivt och se till att resultaten blir de önskvärda finns ett antal riktlinjer att förhålla sig till.

- **Koppling till Globala målen:** Projekten ska ha en koppling till Globala målen.
- **Mätbarhet:** Resultat av projektet ska kunna mätas.
- **Tidsram och teamets storlek:** Projektet ska startas och slutföras på tre månader av en projektgrupp på max fem personer. Projektet får gärna pågå längre och tas vidare till andra områden, men ett första resultat presenteras efter tre månader.
- **Samverkan:** Samverkan med exempelvis lokala företag, föreningar, skolor och kommuner är en viktig del för att få stöd och finansiering.
- **Inspiration och kommunikation:** Inspirera andra att ta egna initiativ! Genom att visa upp vad ni gör och hur det gör skillnad via kanaler som Facebook och Instagram kan ni locka till engagemang. Projektgruppen kan därför dokumentera projektet och sprida informationen genom initiativets egna sociala medier.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET

Svenska FN-förbundet arbetar för en bättre värld. En värld där de mänskliga rättigheterna respekteras, där väpnade konflikter förebyggs, hanteras och löses, där det råder social och ekonomisk rättvisa och där utvecklingen är hållbar. Vi påverkar politik, informerar och samlar in pengar till viktiga FN-projekt, till exempel för att barn ska få möjlighet att gå i skolan och för att stoppa barnäktenskap. Alla som vill vara med kan bli medlemmar i Svenska FN-förbundet eller skänka en gåva till något av våra projekt. www.fn.se

Detta material är helt eller delvis finansierat av Sida.